

Alueidenkäyttö, luonnonvarat, liikenne

Väliraportti

- Keski-Suomen ELY-keskus
- Keski-Suomen liitto

Keski-Suomi
2019

Toimeksianto

Johtoryhmän toimeksianto

- Yhteen sovittaa laissa määrätyt tehtävät uudeksi palvelukokonaisuudeksi asiantuntijatyöryhmän tehtäväalueelta
- Tarkastelunäkökulmina: asiakas, henkilöstö, talous ja vaikuttavuus
- Määritellä palveluprosessit asiakaslähtöisesti
- Huomioida palveluiden järjestämisen ja tuottamisen näkökulma

Pauli Harjun yleisiä evästyksiä maakuntavalmisteluun 13.1.2017

- Toimintojen sisäinen uudistaminen
- Kokonaisuuksien tarkastelu
- Digitalisaation tuonti mukaan
- Yksityisten toimijoiden huomioiminen

Maakuntalakiluonnos tehtäväalueen osalta (1/2)

Maakunnan tehtävät:

11) maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus

12) kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen

13) luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen (lisätty 22.12.2016) ja kulttuuriympäristön hoito

14) liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie ja liikenneolot, alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö sekä toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun

19) vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö, vesihuolto ja vesistöiden toteuttamisesta

20) vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä Merialuesuunnittelu

21) ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen

Maakuntalakiluonnos tehtäväalueen osalta (2/2)

Maakunta voi lisäksi hoitaa:

- 1) yksityisteitä ja liikkumisen ohjausta koskevia valtionavustustehtäviä
- 2) liikennepalveluiden maakunnallista kehittämistä ja järjestämistä sekä julkisen henkilöliikenteen suunnittelua ja järjestämistä samoin kuin sitä koskevia valtionavustustehtäviä, lukuun ottamatta toimintaa liikennekaaren (/) IV osan 1 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen kunnallisten ja seudullisten viranomaisten toimialueella, näiden alueiden liikenteen suunnittelua ja järjestämistä, sekä raideliikennettä
- 5) maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnista siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen

Alueidenkäyttö, luonnonvarat ja liikenne –työryhmä

- Olli Ristaniemi, Keski-Suomen liitto, pj.
- Jukka Lehtinen, Keski-Suomen ELY-keskus, vpj.
- Hanna Kunttu, Keski-Suomen liitto, sihteeri ja tiedotusvastaava
- Sanna-Mari Hynninen, Keski-Suomen Yrittäjät
- Kari Lehtinen, Keski-Suomen ELY-keskus
- Pauli Rintala, MTK Keski-Suomi
- Juhani Paavola, Suomen luonnonsuojeluliitto Keski-Suomi
- Ansa Selänne, työmarkkinajärjestöt
- Ulla-Maija Humppi, Saarijärvi
- Timo Määttä, Keuruu
- Julia Virtanen, Muurame
- Sirpa Peitsenheimo-Aarnio, Hankasalmi
- Ari Kahilainen, Pihtipudas

Keskeinen nykytilaa ohjaava lainsäädäntö:

- Maankäyttö- ja rakennuslaki
- Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista
- Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista
- Maa-aineslaki
- Ympäristönsuojelulaki
- Laki ympäristövaikutusten arvioinnista
- Luonnonsuojelulaki
- Laki tulvariskien hallinnasta
- Vesilaki
- Vesihuoltolaki
- Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä
- Maantielaki
- Ratalaki
- Joukkoliikennelaki
- Laki yksityisistä teistä
- Laki rakennusperinnön suojelemisesta
- Jätelaki
- Hankintalaki
- Valtionavustuslaki

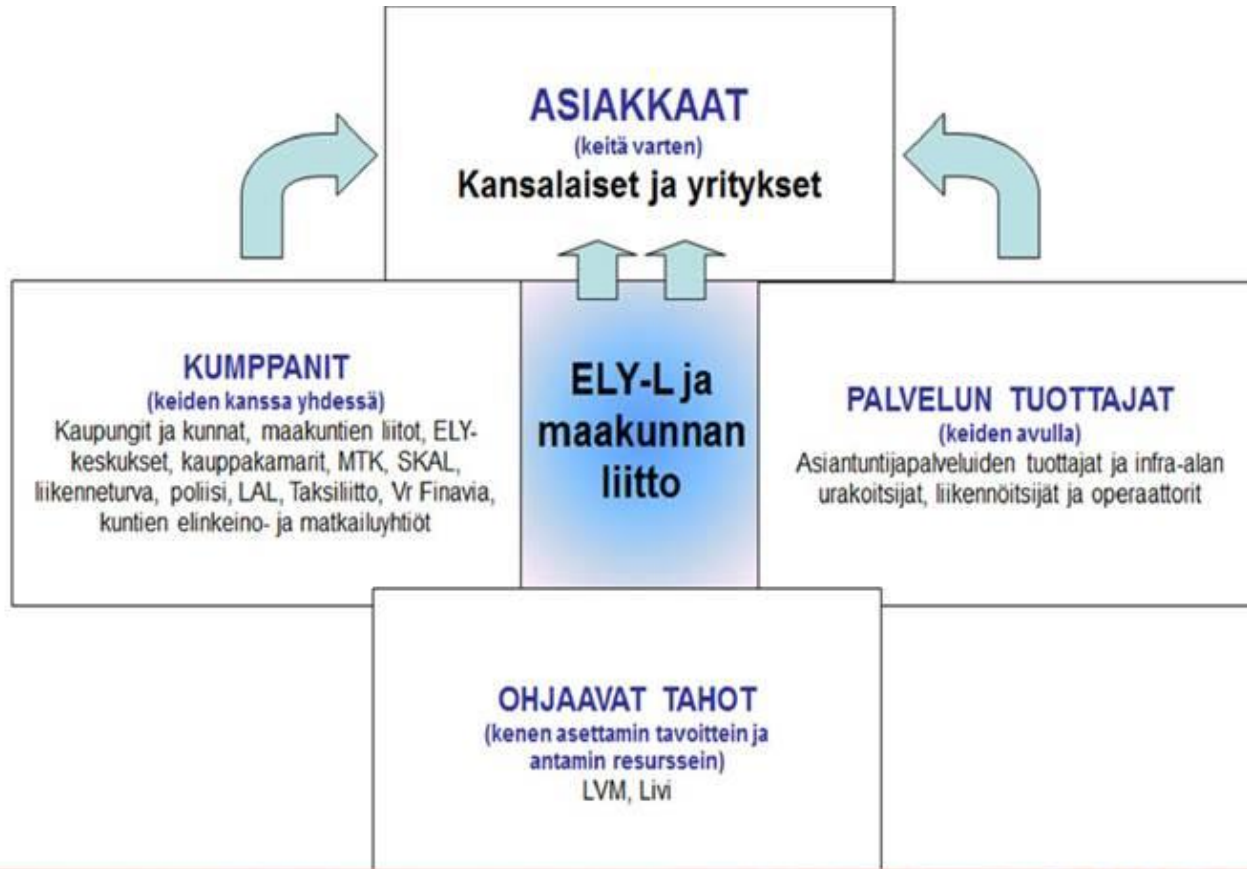
Nykytila/asiakkaat

Toiminta perustuu asiakastarpeisiin organisaatioiden tehtävälueella. Asiakkaat voidaan ryhmitellä monella eri tavalla. Asiakasryhmiä ovat esimerkiksi:

- Kunnat
- Viranomaiset
- Järjestöt
- Asukkaat
- Yritykset
- Sisäiset asiakkaat
- Yleinen etu

Asiakkaiden ja palvelutapahtumien määrä tuhansissa vuositasolla.

Esimerkki asiakkuusajattelusta: Toimiva liikennejärjestelmä

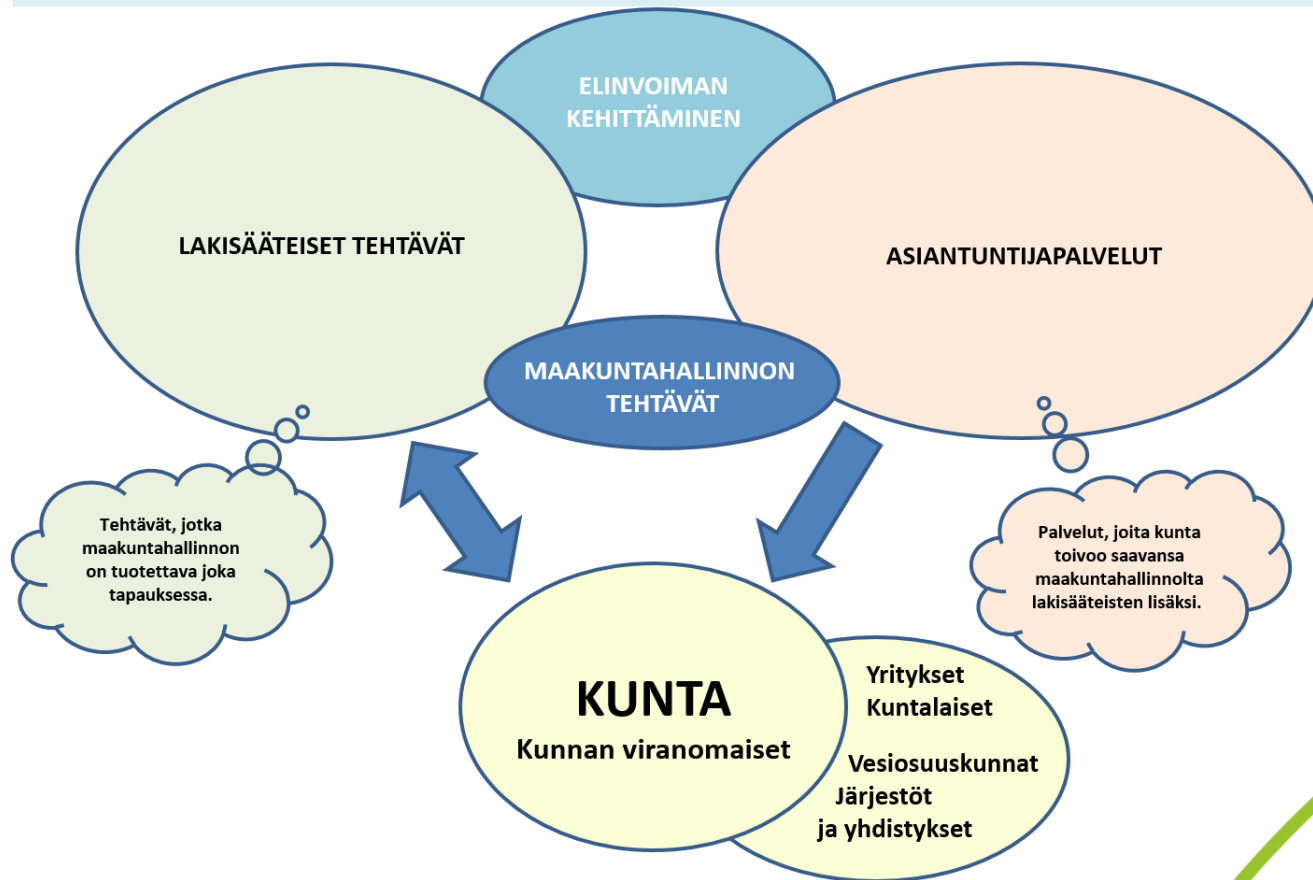

Tiivistäen maakuntaudistusretoriikkaa käyttäen: viranomaisen vastaa tehtäväalueen palveluiden järjestämisestä yhdessä kumppaniensa kanssa. Sopimussuhteessa olevat palveluntuottajat tuottavat pääosan asiakkaiden tarvitsemista palveluista.

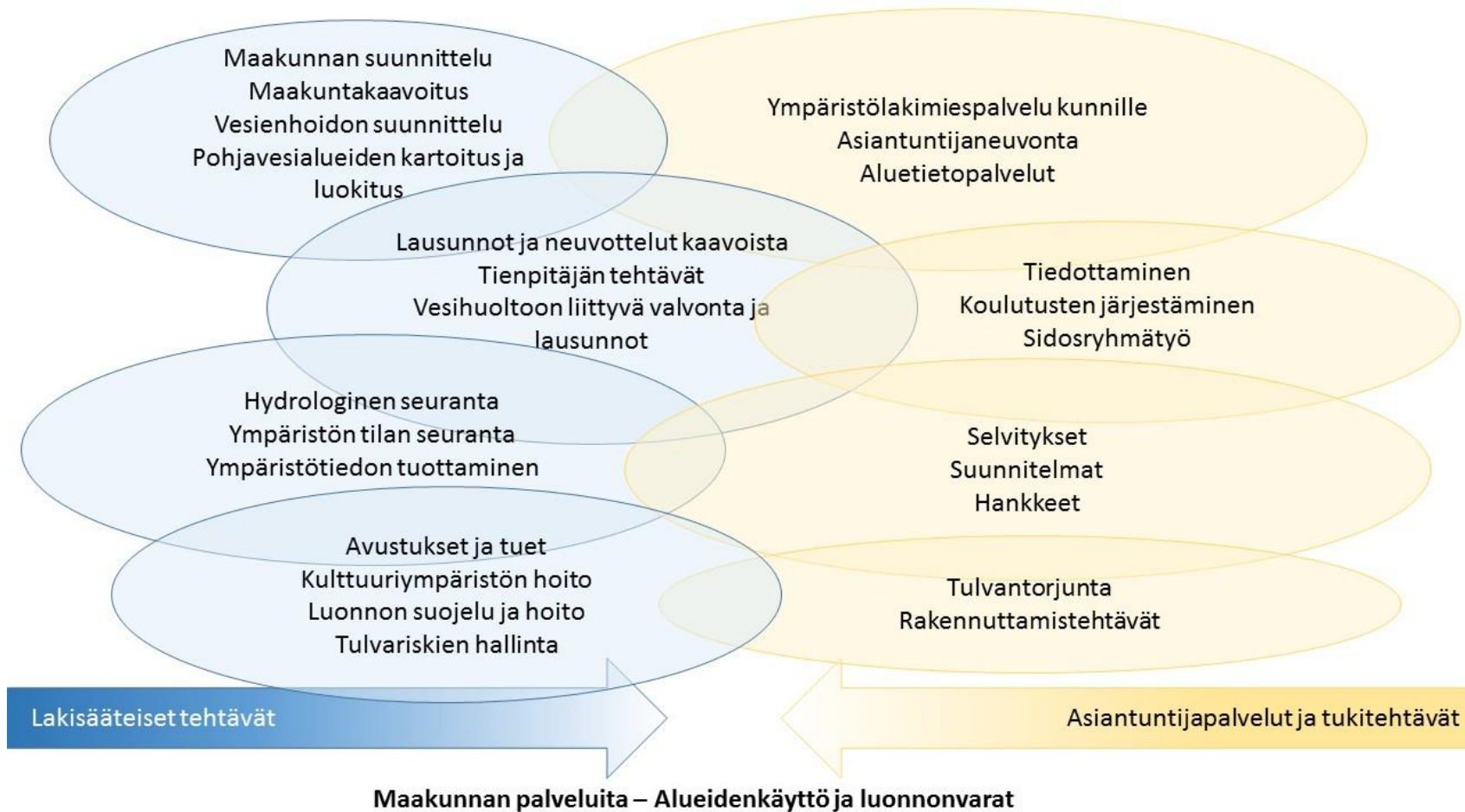
Hahmotelmia palvelukokonaisuuksista

Kunta-maakuntasuhde/Kunnan näkökulma

UUSI MAAKUNTAHALLINTO - Alueidenkäyttö, luonnonvarat ja liikenne - Kuntien tarpeet

Palvelumuotoilua: lakisääteisiä ja tukitehtäviä

Maakuntalakiluonnoksen nimeämän tehtäväalueen henkilöresurssit nykyisissä organisaatioissa

ELY-keskus

- Alueidenkäyttö 7
 - Luonnonvarat 13
 - Luonnonsuojelu 3,5
 - Liikenne 45, joista
 - noin puolet ”perusELYtehtävissä”, toimialueena Keski-Suomi
 - noin puolet ”hankinta-alue tehtävissä” (KES, POS, ESA, POK)
- Lisäksi ELYn toimitiloissa 2 muiden ELYjen palveluksessa olevaa

Lisäksi ELYn tehtäviin liittyviä tukitehtäviä (viestintä, talous) tekeviä on ELYssä ja KEHAssa.

Keski-Suomen liitto

- Alueidenkäyttö 6, josta 1 henkilöä myös liikennejärjestelmätyössä

Uudistuksessa huomioitavaa

Perustuvat teemaryhmien I-III tuloksiin ja työryhmän keskusteluihin

- Palvelukokonaisuuksien rakentamisessa Keski-Suomen strategian painotusten huomioiminen
- Keskiössä kunta-maakuntasuhde ja asukkaat
 - Palvelukokonaisuudet käsitetään edistämistehtäväksi eli tähdätään kuntien ja maakunnan elinvoimaisuuden vahvistamiseen
 - Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen, kansalaishavainnot
- Aluetietopalvelujen merkitys korostuu, ”tiedolla ohjaaminen”
 - Paikkatieto keskiössä
- Ylimaakunnallisen yhteistyön huomioiminen
 - Hyvien nykyisten käytänteiden huomioiminen (mm. kalatalous, vesienhoito, ELY L:n hankinta-alue tehtävät)
- Yhteistyö valtion virastojen kanssa (mm. Luke, Syke jne.)
- Maakunnalle ei olla säätämässä yleistä toimialaa, eli maakunta tuottaa laissa nimetyt palvelut.

Hahmotelmia palvelukokonaisuudesta, alustavaa luonnostelua

Palvelukokonaisuushahmotelmat perustuvat maakuntalakiluonnokseen, johtoryhmän ja Pauli Harjun sekä nykytilan kuvauksiin, teemaryhmien I-III tuotoksiin ja työryhmän keskusteluihin

Asiantuntijapalvelut

Asiantuntijapalvelut nousevat voimakkaasti esiin kuntien kannanotoissa. Näitä ovat mm. lakimiespalvelut kunnille, neuvontapalvelut, selvitykset ja hankkeet

Maankäytön ja ympäristöhoidon palvelut

Maakuntalain 6 §:n mukaiset suunnittelu-, hoito- ja kunnossapitotehtävät. Kokonaisuuden yhteensovitus strategisten painopisteiden mukaisesti vahvistaa kuntien elinvoimaisuutta

Aluetietopalvelut

Paikkatiedolla yhdistetään eri tietolähteistä tulee tulevaa tietoa sekä luodaan/synnytetään uutta tietoa ja tietoisuutta ympärillä tapahtuvista ilmiöistä: saadaan parempia ja laadukkaampia päätöksiä, tilannekuvia, ennakointia, työkalu myös aluekehittämiseen.
Kansalaisten osallistaminen.

ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen tehtävät

Liikenneverkko selvityksen pysäyttämisen jälkeen L-vastuualueen tehtäviä käsitellään valtakunnallisena kokonaisuutena siten, että prosessia johtaa LVM:n hallintoala.

Joukkoliikenteen järjestämistä ja yksityisteiden avustamista koskevien tehtävien osalta voidaan pitää selvänä, että ne tullaan säätämään maakuntien tehtäviksi.

Tienpidon osalta maakuntauudistus ei vastaa hallinnonalan keskeisiin tulevaisuuden haasteisiin joita ovat esimerkiksi: autokannan uudistuminen, ympäristötavoitteiden toteutuminen, tienpidon rahoituksen pitkäjänteistäminen ja riittävän investointitason toteutuminen sekä korjausvelan selättäminen.

Maakuntalakiluonnoksen kirjauksista huolimatta on epäselvää esimerkiksi se, miten väylien omistajuus ja rahoitus järjestettäisiin, mikä osa väyläverkosta kuuluisi maakunnille ja valtiolle ja miten toiminta rahoitettaisiin.

Edellä mainituista syistä ELY-keskuksen tienpidon tehtäviä ei ole tässä vaiheessa sisällytetty esitettyyn palvelukokonaisuuteen.

Liitteet

Liite 1. Erityispiirteitä, havaintoja, oivalluksia

Liite 2. Maakunnan palvelumuotoilua asiakasnäkökulmasta, esimerkkejä – keskiössä kunta (teemaryhmät Alueidenkäyttö ja Luonnonvarat)